כח: ראוהו בית דין פרק שלישי ראש השנה

עין משפט נר מצוה

[illegible]

רבינו חננאל

[illegible]

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

[illegible]

גליון הש"ס

[illegible]

מוסף רש"י

[illegible]

אבל הבא. תוקע לשיר מתעסק בעלמא הוה ולקמן בפרק בתרא (דף לג:) תנן המתעסק לא יצא: **אבל** נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע היכי משכחת לה. [9]לא הוה מצי למימר כגון שלא נתכוון משמיע להוציא השומע דמשמע ליה כדלייק בסוף סוגיא משמיע לעצמו [10]דומיא דשומע לעצמו אלמא [11][לא] בעי כוונה:

דקא מנבח נבוחי. פי' בקונט' דאינו תוקע כשיעור תקיעה המפורש במשנתנו וקשיא דאם כן אפילו נתכוון נמי לא נפיק ונראה לי מנכח נגוחי שאין מתכוין לתקוע שיעור תקיעה ותקע שיעור תקיעה ושמא כך רואה לומר בקונט' אי נמי כעין שפירש בקונט' לקמן בפרק בתרא (דף לג:) מתעסק שהיה נופח בשופר ועלתה לו בידו תקיעה: **ומנא** תימרא דתנן. גבי זריקת דם תימה מאי אולמיה דהך מההיא דהכא שעולה לדוכן ויש לומר דגבי כהן שמתכוין לנכך ולהוסיף יכול להיות שעובר אע"ג דלא זמניה הוא אבל כאן שאין מתכוין להוסיף ואינו עושה אלא מחמת ספק אין לו לעבור אי לאו מקום לחשיב זמניה אלא ודאי אמרינן לחשיב זמניה מקום זמנין דאי מתרמי ליה בוכלא הדר מזה מיניה והוא הדין גבי כהן מהאי טעמא וא"ת הא דאמר בפ"ק (דף טז: ופס) למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ומוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב את השטן והא עבר מקום על תוקע ועוד אמר בפרק בתרא (דף לד.) שלש תרועות נאמרו בר"ה שיש מדברי תורה ואחת מדברי סופרים ואיכא למאן דאמר כ' מדברי סופרים והשתא עבר מקום על תוקע אע"ג דבבר עבר ואלא מכל מקום אי אתרמי ליה לבוכא אחרינא הדר ותקע וחשיב זמניה ועוד דאפי' לאו זמניה כיון דמתכוין לשם מצוה עובר מקום על תוקע דמסיק דבא בסמוך לעבור שלא בזמנו בעי כוונה וי"ל כדפרישית בפ"ק (דף טז: ופס) דלא שייך בל תוקע בעשיית המצוה שתי פעמים ובברכה בהיש נמי אפי' מברכין כמה פעמים לגבור אחד אין זה כל תוקע אלא אם כן מוקע ברכה אחת כגון יוסף (ה') עליכם ברכה אחת כגון (דברים ג) אי כיולא בה וכן אם נגזל לובש כמה פעמים ביום אי מלה אין זה כל תוקע הנתנים במתנה אחת אם נתן כמה פעמים במקום אחד אין זה כל תוקע אלא אם כן נותן במקום אחר וכן בהלם וערבה שבולב אפילו נותן כמה הלבים וכמה ערבות בלולב אין זה כל תוקע אפילו במ"ד לריך אגד אלא אם כן מוקע אין אחר ומיהו תימה דלפי' זה אם היה נותן כמה מוטין בלילית וכמה פרשיות בתפלין בבית אחד לא היה עובר משום כל תוקע ומסוכה אין להביא ראיה כאן מה שאין עובר בעשה ד' מחילות אע"ג דאמרינן שתים בהלכתן ושלישית אפי' טפח דכל שכן כשעושה ד' מחילות טפי עדיף דהוי תשבו כעין תדורו: **מתן** ארבע במתן אחת. כגון דם בכור שהוא מתן אחת בדם עולה ושלמים שהם שתי מתנות שהן ארבע ולא בדם חטאת שהן ארבע מתנות בד' קרנות ההיא למעלה ממזבח הקרקע והכי למטה: **לא** נאמר בל תוקע אלא בשהוא בעצמו. ולכך כיון דיולא באחד למה נזקקנו ליתן ארבע ועוד טפי עדיף באחד מארבע

לא נאמר בל תוקע אלא בשהוא בעצמו.

כמו שמפרש: **דלמא** קסבר רבי יהושע מצות עובר עליהן אלא בזמנן. והשתא נמי בסוכה יוקה לרבי יהושע ובשמיני ספק שביעי לא יתיב ומיהו לא קיימא מסקנא הכי: **הכא** אי בעי מברך. משמע מכאן דכיון דעלה לדוכן פעם אחת ביום שוב אינו עובר בעשה דאמור להם (במדבר ו) כל היום הזה קאמר אי בעי לא מברך:

דתנן

אבל הכא [1]זכרון תרועה כתיב והאי מתעסק בעלמא הוא קמ"ל אלמא קסבר רבא [2]מצות אין צריכות כוונה איתיביה [3]היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא מאי לאו כוון לבו לצאת לא לקרות לקרות הא קא קרי [4]בקורא להגיה ת"ש [5]היה עובר אחורי בית הכנסת או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא מאי לאו לא לצאת לא לשמוע לשמוע והא שמע סבור חמור בעלמא הוא איתיביה [6]נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע משמיע ולא נתכוון שומע לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע בשלמא נתכוון משמיע ולא נתכוון שומע כסבור חמור בעלמא הוא אלא נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע היכי משכחת לה לאו בתוקע לשיר דלמא דקא מנבח נבוחי א"ל אביי אלא מעתה [7]הישן בשמיני בסוכה ילקה אמר לו שאני אומר מצות אינו עובר עליהן אלא בזמנן מתיב רב שמן בר אבא [8]מנין לכהן שעולה לדוכן שלא יאמר הואיל ונתנה לי תורה רשות לברך את ישראל אוסיף ברכה אחת משלי בגון [2]ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ת"ל [3]לא תוסיפו על הדבר והא הכא כיון דבריך ליה עברה ליה זמניה וקתני דעבר הכא במאי עסקינן בדלא סיים והתניא סיים סיים ברכה אחת והתניא סיים כל ברכותיו שאני הכא כיון דאלו מתרמי ליה צבורא אחרינא הדר מברך כוליה יומא זמניה הוא ומנא תימרא דתנן [9]הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין מתנה אחת יתנו אחת מתן ד' במתן ד' יתנו במתן ד' מתן ד' במתן אחת אמר ר"א אומר יתנו במתן ד' רבי יהושע אומר [10]יתנו במתן אחת אמר לו ר"א הרי הוא עובר על בל תגרע אמר לו ר' יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף א"ל ר"א לא נאמר בל תוסיף אלא [11]כשהוא בעצמו אמר לו ר' יהושע לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד אמר רבי יהושע כשלא נתת עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך כשנתת עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך והא הכא כיון דיהיב ליה מתנה מבכור עברה ליה לזמניה וקתני דעבר משום בל תוסיף לאו משום דאמרינן כיון דאילו מתרמי ליה בוכרא אחרינא הדר מזה מיניה כוליה יומא זמניה [12][ממאי] דלמא קסבר ר' יהושע מצות עובר עליהן אפי' שלא בזמנן אגן הכי קאמרינן רב שמן בר אבא מ"ט שביק מתני' ומותיב מברייתא לותיב ממתניתין מתניתין מ"ט לא מותיב כיון דאילו מתרמי ליה בוכרא אחרינא בעי מזה מיניה כוליה יומא זמניה הוא ברייתא נמי כיון דאי מתרמי צבורא אחרינא הדר מברך כוליה יומא זמניה ורב שמן בר אבא התם לא סגי דלא יהיב הכא אי בעי מברך אי בעי לא מברך רבא אמר לצאת לא בעי בוונה לעבור בעי כוונה והא מתן דמים לרבי יהושע דלעבור ולא בעי כוונה אלא אמר רבא לצאת לא בעי כוונה לעבור בזמנו לא בעי כוונה [13]שלא בזמנו בעי כוונה [14]אמר ליה ר' זירא לשמעיה

איכוון

מתפלין בבית אחד לא היה עובר משום בל תוסיף ומסוכה אין להביא ראיה כאן מה שאין עובר בעשה ד' מחילות אע"ג דאמרינן שתים בהלכתן ושלישית אפי' טפח דכל שכן כשעושה ד' מחילות טפי עדיף דהוי תשבו כעין תדורו: **מתן ארבע** במתן אחת. כגון דם בכור שהוא מתן אחת בדם עולה ושלמים שהם שתי מתנות שהן ארבע ולא בדם חטאת שהן ארבע מתנות בד' קרנות

לא נאמר בל תגרע אלא בשהוא בעצמו. ולכך כיון דיולא באחד למה מזקקנו ליתן ארבע ועוד טפי עדיף באחד מארבע דם חטאת) דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות. ודמי לבל תוסיף דבכור (שרובין שם) וכולה אלו המתנות היתנות מדם הבכור כאילו הניתנות מדם הבכור כאילו הן מים ילין זה בל תוסיף (זבחים שם). ר' יהושע אומר יתנו במתן אחת. כיון דקי"ל בל הניתנין על המזבח הילין שנתנו במתנה אחת כיפר. הכא דלא אפשר שתכיון עלה אפילו לכתחילה ולא עבירון אבל תוסיף. ואי משום בל תגרע אמרינן אבל תוסיף. מעבור על בל תוסיף כדיפר (שרובין שם). ולא עשית מעשה בידך. ואיכו דיתה עושה מעשה ליישב ואיכו עושה ואיכו בא מצוה (זבחים שם).

אין צריכות כוונה. שיהא מתכוין לשם מצות (ברכות יג.) ללאת ידי חובתו (שרובין צה.). היה קורא בתורה. פרשת ק"ש, והגיע זמן המקרא. זמן ק"ש (ברכות יג.). לא לקרות. אבל ללאת ידי מצוה לא בעינן שיהא מתכוין אלא לקרות בתורה בעלמא (שם). הא קא קרי. הא בקונטרס בתורה קא עסיק אבל ואמר לקתני היה קורא בתורה (שם). בקורא להגיה. את הספר אם יש בו טעות, ולאפוקי לקריאה נמי לא מתכוין (שם). הניתנין במתנה אחת. כגון דם הבכור שנתערב בדם בכור אחר (שרובין קי.) או כגון דם בכור שנתערב בדם מעשר, בין בגלגל בין בכוסות (זבחים פ.). יתנו מתנה אחת. ושולה אותה מתנה לזה ולזה (שרובין שם). קס"ל דאמר לאמרינן יש בילה ומסתבין עליה שיש מתנה זו משניהם, ואם בכוסות יתן מתנה מזה ומתנה מזה (זבחים שם). מתן ארבע במתן ארבע. דם חטאת זו נשפך לדם חטאת זו (שרובין שם). או כגון דם עולה בדם אשם שנשחטו שתי מתנות שהן ארבע ושניהם מתחטאים (זבחים שם). יתנו במתן ארבע. יתנו ד' מתנות ושולה לזו ולזו (שרובין שם). מתן ארבע במתן אחת. כגון דם עולה בבכור שנשחטו מתחטאים (זבחים שם). ר"א אומר יתנו במתן ארבע. דקסבר קום עשה מלוה אינה עדיף, אע"ג דבאלו מצוה אינה לד עבירה דבכור אבכור אבל תוסיף, אתי עשה דאתחטאת ולפיכך לעולי מתן ארבע דם חטאת) דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות, ודמי לבל תוסיף דבכור (שרובין שם). ולולא אלו המתנות היתנות מדם הבכור כאילו הן מים ילין זה בל תוסיף (זבחים שם). ר' יהושע אומר יתנו במתן אחת. כיון דקי"ל בל הניתנין על המזבח הילין שנתנו במתנה אחת כיפר. הכא דלא אפשר שתכיון עלה אפילו לכתחילה ולא עבירון אבל תוסיף. ואי משום בל תגרע אמרינן אבל תוסיף. מעבור על בל תוסיף כדיפר (שרובין שם). ולא עשית מעשה בידך. ואיכו דיתה עושה מעשה ליישב ואיכו עושה ואיכו בא מצוה (זבחים שם).

[1] (ויקרא כג כד). [2] (דברים ד ב). [3] (דברים א יא). [4] (ברכות יג.). [5] (ברכות יג.). [6] (ברכות יג.). [7] (ברכות יג.). [8] (פסחים קיז.). [9] (ברכות יג.). [10] (לעיל כז.) לקמן כט. (תוספ' ס"ע ה"ה). [11] (עירובין ט.). [12] (עירובין ק. זבחים ס.). [13] (פי' כשהדבר שומר בעצמו ולא כשיש בו דבר אחר. תוי"ט פ"ח זבחים מ"ו). [14] (לקמן לג.). [15] (לקמן לג.). [16] (לקמן לג.). [17] (לקמן לג.). [18] (לקמן לג.). [19] (לקמן לג.). [20] (לקמן לג.). [21] (לקמן לג.). [22] (לקמן לג.). [23] (לקמן לג.). [24] (לקמן לג.). [25] (לקמן לג.). [26] (לקמן לג.).